

Παρέμβαση τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης υπέρ των δημόσιων μουσείων (26/2/2021)

Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν δει το φως της δημοσιότητας τον τελευταίο καιρό επίκειται μία σημαντική νομοθετική αλλαγή στο διοικητικό καθεστώς πέντε δημόσιων αρχαιολογικών μουσείων, τα οποία θα μετατραπούν σε ΝΠΔΔ (Εθνικό Αρχαιολογικό, Βυζαντινό και Χριστιανικό στην Αθήνα, Αρχαιολογικό Θεσσαλονίκης, Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου).

Παρά τις διακηρύξεις της ηγεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ότι η αλλαγή αποσκοπεί στη «βελτίωση της αποδοτικότητάς τους μέσω της αξιοποίησης των μεθόδων διοίκησης και διαχείρισης επιχειρήσεων, επικοινωνίας και marketing», διατηρούμε ισχυρές επιφυλάξεις για το αποτέλεσμα της μετάβασης, έχοντας πλήρη επίγνωση των ενίοτε προβληματικών νοοτροπιών και των χρόνιων σωρευμένων αδυναμιών στη δομή της υπάρχουσας διοίκησης, για τα οποία η κεντρική διοίκηση δεν είναι άμοιρη ευθυνών και τα οποία επιβάλλεται να θεραπευτούν.

Ένα μοντέλο μουσείου τελείως αποκομμένο από τον κορμό της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και την αρχαιολογική έρευνα, που θα στοχεύει πρωτίστως στην οικονομική αυτοτέλεια, κρίνεται εξίσου ελλιποβαρές, αλλά και παρακινδυνευμένο ως εγχείρημα στην τρέχουσα δεινή οικονομική συγκυρία. Ένα τέτοιο μοντέλο φαίνεται να παραβλέπει ή και να υποβαθμίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις μέσω των οποίων τα μουσεία μας έχουν ήδη δρομολογήσει και, σε σημαντικό βαθμό, αποκτήσει σύγχρονη ταυτότητα και δυναμικό πολιτιστικό, παιδαγωγικό και επιστημονικό ρόλο. Αποτελεί πεποίθησή μας ότι στη διοίκηση και στη χάραξη πολιτικής των μουσείων πρέπει να εμπλέκονται αποκλειστικά πρόσωπα που διαθέτουν κατάλληλη γνώση και εμπειρία και, πολύ περισσότερο, σύγχρονα οράματα και αντιλήψεις για τις δράσεις και τη συμβολή των μουσείων στη σύνδεσή τους με την ευρύτερη κοινωνία. Επί του παρόντος, τα κριτήρια με τα οποία θα γίνεται η επιλογή των μελών των διοικητικών συμβουλίων παραμένουν αδιευκρίνιστα, γεγονός που θεωρούμε ότι μειώνει σημαντικά την αξιοπιστία του εγχειρήματος. Σε κάθε περίπτωση, η επιτυχής πορεία ενός τέτοιου εγχειρήματος δεν μπορεί να επαφίεται αποκλειστικά στη συντητή ή μη επιλογή προσώπων που θα ορίζονται κατά το δοκούν από τον/την εκάστοτε υπουργό, σκεπτικό πάνω στο οποίο το επικείμενο νομοσχέδιο φέρεται να στηρίζεται.

Για τους παραπάνω λόγους εμείς, το διδακτικό προσωπικό του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, θεωρούμε εύλογο το αίτημα των εμπλεκόμενων φορέων για τη διεξαγωγή καλόπιστου διαλόγου και μία πλήρη ενημέρωση για όλα τα ζητήματα και τις συνέπειες αυτού του σύνθετου εγχειρήματος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών οικονομοτεχνικών μελετών, που οφείλει να έχει εκπονήσει το Υπουργείο προκειμένου να θεωρηθεί βέβαιη η υπόθεση της βιωσιμότητας αυτής της διοικητικής μεταβολής. Επιπρόσθετη ανησυχία μας δημιουργεί το ζήτημα της αποκοπής των εσόδων των εν λόγω μουσείων από τον ΟΔΑΠ (πρώην ΤΑΠΑ), που συγχρόνως χρηματοδοτεί με αναδιανεμητικό τρόπο τα πολλά, μικρά μουσεία της περιφέρειας. Η προοπτική της αλλαγής καθεστώτος των μεγάλων μουσείων της χώρας εγείρει, επομένως, αυτόματως κρίσιμα ερωτήματα και για τη χρηματοδότηση και την αξιοπρεπή συντήρηση αυτών των πολύτιμων κοιτίδων πολιτισμού στη περιφέρεια, καθόσον δεν διαφαίνεται από τη μέχρι σήμερα πληροφόρηση μέριμνα για την εξασφάλιση των πόρων που θα στερηθούν και δεν προκύπτει έμπρακτη πρόνοια για την τύχη τους.